

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

„Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Milena Žerjavova

Danes ponoči ob pol 1. je v krogu svoje rodbine in svojih staršev umrla g. Milena Žerjavova, soproga narodnega poslanca in ministra n. r. dr. Gregorja Žerjava.

Gospa Žerjavova je umrla! Sam ta stavek pove vse, priča o nenadomestni izgubi, ki je zadela ves naš narod. Saj je ime Milene Žerjavove tesno združeno z našim javnim življenjem zadnjega desetletja. Prehitro, mnogo prehitro nas je oropala neprečunljiva usoda njene visoke inteligence, njene izredne plemenitosti in njene požrtvovalne delavnosti. Šele 38 let stara je odšla za večno. Težko bo nadomestiti vrzeli, ki so nastale za njo.

V gospej Mileni je pokosila smrt vzorno slovensko ženo, ki je znala zlit v divno harmonijo ljubečo skrb za dom in rodbino s požrtvovalnim delom za narod in njegove trpeče in podpore potrebne člane. Verna družica je bila svojemu možu v vseh življenjskih bojih, s katerimi ravno njemu ni bilo prizaneseno. Skrbna, ljubeča mati je bila svoji deci, ki ni nikdar občutila, da se je njena mamica toliko žrtvovala tudi za druge. Navdušena in disciplinirana bojovnica je bila v vseh narodnih pokretnostih, agilna delavka v celih vrstih organizacij, srčna dobrotnica, kjer je le mogla pomagati trpečim in potrebnim.

Zato bo vest o smrti Milene Žerjavove bolešno odjeknila po vseh naših pokrajinah, pri vseh, ki cenijo in spoštujejo plemenito dušo in zlato srce. Splošno je sočustvovalo s soprogo in dečo, ki jih je zadel tako krut udarec. Vsi se bomo s hvalečnostjo in spoštovanjem spominjali vzorne Jugoslovence, ki nas je zapustila mnogo, mnogo prežgoda.

Delu posvečeno življenje

Bivši kranjski deželni in kasnejši rimski državni poslanec g. Josip Lavrenčič in njegova soproga Marija roj. Obreza v Postojni sta dobila 2. marca 1889 hčerko Mileno. Ko je dovršila domačo šolo, sta jo dala v takratni najvišji slovenski dekliški zavod, v Višjo dekliško šolo v Ljubljani. Živela je na to par let pri starših, dokler je ni 14. septembra 1909 župnik Ivan Vrhovnik v trnovski cerkvi poročil s dr. Gregorjem Žerjavom, s katerim je potem verno in požrtvovalno delala veselo in žalostne dni, idealna žena in mati.

Svetovna vojna je bila tudi za Mileno Žerjavovo doba telesnega in duševnega trpljenja. Iztrgali so ji moža, ki so ga odvedli v avstrijske zapore, njene starše pa pregnali iz Postojne v nemški Gradec, kamor se je preselila tudi gospa Milena z malima hčerka Tanjo in Nadeždo in kjer je povila sinčka Boruta.

Po ustvaritvi tudi od nje tako nestrno, a z globoko vero pričakovane Jugoslavije se je gospa Žerjavova s svojo rodbino trajno naselila v osvobodjeni Ljubljani. Ne radi socialne pozicije svojega soproga, ampak v prvi vrsti radi svoje visoke inteligence in svoje srčne plemenitosti je prišla takoj v prve vrste našega narodnega življenja. Malo je bilo narodnih in dobroteljskih institucij in pokretov, pri katerih ne bi bila med najagilnejšimi članicami in pobornicami. Sodelovala je v naših narodnoobrambnih institucijah, s požrtvovalnostjo in samozatvarjenjem se je posvečala dobroteljskim ustanovam, zlasti dijaškim in dečjim. Bila je med ustanovniki dijaške kuhinje „Domovina“, odbornica „Radozgoja“ in akademske menze, podpredsednica oblastnega odbora Rdečega križa, v predsedstvih in odborih raznih ženskih in drugih društev, pred vsem pa tudi od rane mladosti vneta Sokolica. Povsod je bila dobrodošla, povsod so jo imeli radi; vsem je koristila s svojo trezno inteligenco, s svojo izredno agilnostjo.

Lani je gospa Milena obbolela. Nihče ni mogel slutiti, da bi bila ta lepa, v cvetu svojih let se nahajajoča žena posvečena smrti. A zavratna bolezen je strla tudi njo, uničila njene rodbini in javnosti posvečeno življenje. Niso je mogli rešiti ne naporu zdravnikov, ne požrtvovalna ljubezen njenih svojcev. Danes jutraj ob pol 1. je nehalo biti njeno srce, dobro in plemenito, kakor jih je malo med nami.

Pogreb g. Milene Žerjavove se bo vršil jutri, v petek, popoldne ob 3. uri iz rodbinskega stanovanja na Kongresnem trgu na pokopališče k Sv. Križu.

Idealna žena in mati

Je li mogoče? Milena Žerjavova umrla. Se nedavno ena najlepših Slovenk, zdrava, krepko vzrasla plavalaska, mrimo veselega značaja in ljubeznivega, obroško - iskrenega smehljaja na licu, a danes na mrtvaškem

odru? Saj ne morem verjeti! Vedeli smo, da boleha, da se bori s težko boleznijo. Toda vse, kar zmore ljubezen in neskončna hvalečnost, vse, kar zna najvišja zdravniška umetnost, vse se je borilo z njo za ozdravljenje. In zato smo upali, se bali, a trdno verovali: gospa Milena okreva vse! Kakor! Usoda je prečrta vse naše vroče želje.

Gospa Milena: tip slovenske matere in žene. Mnogo je bila mlajša od mene, zato sva se bolje spoznali šele po prevratu. Lepa, mlada, mila in v svoji skromnosti čudovito simpatična. Često sem mislila: naj: boljši model slovenske Madone!

Iz najgloblje vere je vsa plamtela za jugoslovansko idejo. Ko se je začel tečaj za srbohrvaščino v Splošnem ženskem društvu, se je prigrisala med prvimi in ga posečala z neko fanatično marljivostjo. Oči so ji žarele in obraz se ji je obilil z milo rdečico, kadar je govorila o Jugoslaviji. In menda bi se bila dejansko zgrabila z vsakomur, kdor bi se bil v njeni prisotnosti le količkaj upal podvomiti o najdražnji bodočnosti jugoslovanske države.

Pozvala smo jo v odbor Splošnega ženskega društva, v Kolo jugoslovanskih sester, v Klub Primorsk; obenem je bila požrtvovalna zaščitnica naše mladine, agilna sodelavka pri mnogih prireditvah.

Toda predvsem je bila gospa Milena vzgledna mati in idealno vzorna žena. Kadar sva se sestali pri društvenem delu ali sva se srečali na cesti, sva si vselej rekli nekaj iskreno občutenih besed. Čutila sem, da se razumeva, da želiva isto, in vsako tako srečanje je zapuščalo v meni nepopisno priručno in toplo čustvo, da sem govorila z vrlo ženo.

Lani, ko se je vrnila z bolniškega letovanja, mi je zatrjevala, da je popolnoma zdrava, samo malo slaba je še. In pristavila je: „Čisto zadovoljna sem, da sem nekoliko zbolela: je vsaj moral z menoj moj mož, ki je vse bolj potreben oddiha kot jaz...“ Mislila je samo na moža, na dečo in na druge ter delala moža le za druge.

Bila je Slovenka, ki je dosegla po prevratu ob svojem soprogu najvišje socialno stališče. Toda gospa Milena se ni niti za trenotek prevzela, ostala je vedno enako skromna, tiha, mila, iskreno prijazna — prava demokratka.

Zato smo jo imele rade žene vseh stanov in zato so jo spoštovali možje vseh vrst. Vsem nam ostane svetel spomin na gospo Mileno, vzorno Slovenko, idealno Jugoslovanko, vzgledno mater, angel-ženo. In plakamo za njo, ki je ni več!

Minka Govékarjeva.

Šentjakovski pevski zbor. Vsi člani pevci se morajo korporativno udeležiti pogreba g. Milene Žerjavove v petek ob 15. Šentjakobsko gospodarsko napredno društvo poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo pogreba g. Milene dr. Žerjavove, ki se vrši v petek ob 15.

Sestri Mileni!

Sokolski dom na Taboru ovija črna. Običajno mladinsko vrvenje je umolknilo, vse delo miruje v znamenju globoke žalosti po umrli sestri namestnici starostre Mileni Žerjavovi.

Štiri leta je sestra Milena kot članica ožjega odbora predsedstva udano služila veliki ideji in nje udeležitvi v Sokolskem Taboru. Štiri leta si toplo z nami sočustvovala, delila si z nami solze veselja na doseženih uspehih, tolažila si nas v težkih urah društvenih skrbi in bridkosti. Tvoja jasna misel, prirojena dobrohotnost in vedna pripravljenost za žrtve je nam bila močna, težko nadomestljiva opora.

Neizprosna usoda je ustavila kolo Tvojega blagega hotenja in življenja. Kruta usoda Te je iztrgala iz naše srede v času, ko Tvoje pomoči najbolj potrebujemo. Toda Tvoja udana požrtvovalnost v sokolski službi nam ostane vzor, ki naj vedno jasno kaže ravno pot v nadaljnjem razvoju društvenega življenja Sokola I.

Misel in spomin na Tvoj svetli vzor žene-Sokolice naj plamti in ogreva, naj neprestano bodri k novim naporom in uspehom!

V hvaležnosti se klanja Tvojemu velikemu spominu

ODBOR SOKOLA I.

Od svojih mladih dni naprej je bila g. Milena Žerjavova članica Sokola, Udeleževala se je v vseh sokolskih društvih, kjer koli je živela. V Ljubljani se je s posebno ljubeznijo oklenila mladega Sokola I. in mu z vsemi močmi pomagala pri ustanavljanju lastnega doma na Taboru. Zadnja štiri leta je bila namestnica starostre in se je redno udeleževala vsega dela, dokler je ni začela ovirati bolezen. Družica je sokolsko žensko, dajala društvu krepko družabno osnovo, povsod pomagala z inicijativno in praktičnim delom. Ko je lani Sokol I. razvil svoj prapor, mu je pisala iz oddaljenega zdravilišča v Švic:

„Srčno se veselim naše sokolske slavnosti na Taboru. Rada sprejemam za me zelo častno mesto kumice. Društvo, ki ima za seboj tako lepo dvajsetletno zgodovino, zgodovino trpljenja, preganjanja, zmaganosti in uspehov — krasnih uspehov, gotovo zasluži, da okrona svoje napore tudi z vidnim zunanjim znakom kakoršen je sokolski prapor. Prosim Vas, pripnite v mojem imenu na nov prapor lepo izdelan trak, ki naj bo vedno združen s sokolskim praporom kot je moja misel vedno združena z Vašim delom in s sokolstvom.“

Sokolstvo je izgubilo s sestro Žerjavovo članico, ki jo lahko stvari vsemu svojemu članstvu v vzgled kot vzor prave Sokolice. Kot taki ji bo tudi ohranilo trajen hvaležen spomin.

Odmev interpelacije o zunanji politiki v laškem tisku

— Rim, 3. novembra. O interpelaciji, ki so jo vložili gg. Pribežević, Radić in Jovanović na jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Marinkovića glede zunanje politike, piše „Tevever“ med drugim:

„Če bo jugoslovanski minister sploh dal natančen odgovor na to interpelacijo, bo po vsej verjetnosti odgovoril z običajno protitalijansko muziko, ki se je doslej izkazala kot izredno dobro sredstvo vladanja v Jugoslaviji. Mogoče pa je, da to sredstvo tokrat ne bo izdalo, kajti očitni opozicije so preveč resni in natančni ter se ne tijejo samo jadranke, marveč splošne jugoslovanske zunanje politike. Te protitalijanske igre pa ne bo mogoče trajno ponavljati. Italija je popolno ravnodušna glede usode g. Marinkovića, pač pa je radovedna, koliko časa se bo jugoslovanski narod še zadovoljeval z obtoževanjem svojih sosedov, mesto da bi obtožil ministre, ki ga hočejo uspati s pomočjo italofobije.“

Za poluradno „Tribuno“ pa je interpelacija dokaz, da si tudi opozicija želi politike sumnjevanja in vzemirjevanja na vse mogoče strani in razume. „Jugoslavija“, pravi „Tribuno“, si ne more predstavljati prijateljstva z državo, ki goji ob enem dobre odnose s tujimi državami. To priča o balkanskem mišljenju, otročjem pojmovanju zunanje politike in nerazumevanju dejanskega položaja Italije. Italija je velesila, ki vodi kot taka evropsko odnosno svetovno politiko in njena balkanska politika je samo del in lokalna posledica njene evropske politike. Teh besed, zaključuje list, nam ne narekuje jeza ali razburjenje, marveč prepričanje, da prijateljska pogodba z Jugoslavijo še ni pokopana in da utegne postati še koristna za bodočnost.“

ŠPANSKA KRALJICA V PARIZU

— Paris, 3. novembra. Španska kraljica je dospela v Pariz, kjer ostane par dni.

Novi zločinski naklepi Italije

Revolucionarni pokret v Rumuniji financira Rim

Italija hoče spraviti na prestol princa Karla, da na ta način okrepi proti Jugoslaviji naperjeno politiko na Balkanu. — Revolucija v Rumuniji naj bi prikrila okupacijo Albanije, ki naj se izvrši še tekom letošnje zime.

Zagreb, 3. novembra. Današnje „Novosti“ prinašajo iz diplomatskih krogov zanimiva razkritja o načrtih Italije na Balkanu. Najnovejša akcija Italije je glasom teh informacij usmerjena za enkrat na Rumunijo. Informator „Novosti“ pravi o tem sledeče:

„Koncem lanskega in začetkom letošnjega leta so diplomatski krogi pazno zasledovali prizadevanje Italije, da skuje tkzv. „železni obroč“ okrog Jugoslavije, ki se je morala po dolgoletni popustljivosti končno odločno upreti italijanskim zahtevam. To je dovedlo do opasne napetosti že itak ne baš najboljših odnosov med Italijo in Jugoslavijo, kar je predstavljalo veliko nevarnost za evropski mir. Ta napetost v bistvu dostoj ni prav nič poenostila. Sprememba je le v toliko, da je Italija spoznala, da so prišli njeni načrti prezgodaj na dan in je zato svojo taktiko spremenila.“

Premišljeno in sistematično podpira italijanska diplomacija vsako akcijo, ki more oslabil ali škodovati Jugoslaviji. Tu se spada predvsem akcija lord Rothermerea in akcija generala Protogerova, ki je skušal z obmejnimi nemiri in atentati preprečiti dobre odnose med Jugoslavijo in njenimi sosedmi. Tako je prišlo do šipskega atentata, ki naj bi povzročil nova nesoglasja med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Neposredno na to je dobila rumunska vlada zanesljiva poročila, da se pripravlja v Rumuniji prevrat na korist princa Karola. Preiskava, ki jo je uvedla nato rumunska vlada, je dovedla do uničujočih razkritij. Na podlagi nepobitnih dejstev in povsem zanesljivih dokumentov je dokazano, da financira ves pokret Italija.

Vlada g. Bratianua je odkrito na strani Male antante in Francije, karlisti pa so odkriti prijatelji Italije. Jasno je, da Italija ni mogla odkrito nastopiti proti sedanjemu režimu, ker mora iz raznih drugih ozirov ohraniti dobre odnose s Francijo. Zato si prizadeva, da na kak drugi način izzove spremembo režima v Rumuniji in iz tega razloga podpira pokret za povratek princa Karla. Glavni smoter te italijanske politike je v tem, da na ta način odvrne pozornost mednarodne diplomacije na dogodke v Rumuniji, da bi lahko med tem neovirano izvršila popolno okupacijo Albanije, kar bi se naj zgodilo še tekom letošnje jeseni ali zime. Italija računa s tem, da bi si s primerljivimi koncesijami v Rumuniji pridobila Francijo, da bi ta vplivala na Jugoslavijo in tako preprečila odpor Jugoslavije proti okupaciji Albanije s strani Italije.

Trgovinska pogodba z Grčijo podpisana

— Atene, 3. novembra. Danes je bila podpisana grško - jugoslovanska trgovinska pogodba. Za Jugoslavijo je podpisal pogodbo atenski poslanik g. Tihomir Popović, za Grčijo pa zunanji minister Mihalukopolus.

Priključitvena propaganda

Berlin, 3. novembra. d. Na zborovanju, ki ga je sklical „Oesterreichisch - deutscher Bund“, je poudaril predsednik nemškega državnega zbora Loeb v svojem pozdravnem nagovoru, da gospodarsko vprašanje ni edini in glavni impulz stremljenju po zopetni združitvi Avstrije z Nemčijo, ampak da je ta združitve nacionalno vprašanje in politična pravica nemškega naroda, izliv pravice samoodlobe, ki se ga more odredi enemu narodu, če se ga za druge proglasa kot načelo. Predavatelj dr. Gebert iz Salzburga je izjavil, da za avstrijsko ljudstvo misel priključitve ni samo srčna zadeva, ampak naravnost odločilni gospodarski problem, brez katerega Avstrija ni življensko sposobna.

PROTI ŠPANSKO-ITALIJANSKI ZVEZI

— Madrid, 3. novembra. Časopis „El Sol“ ostro napada vse propagatorje za zblizbanje med Španijo in Italijo, naglašujoč, da Španija ne more žrtvovati francoskega prijateljstva in se tudi ne more družiti z italijanskimi fašisti, ki stalno ogrožajo s svojimi avanturami svetovni mir.

MANOILESCU PRIDE PRED VOJNO SODIŠČE

— Dunaj, 3. novembra. Zasliševanje aretirane bivšega rumunskega državnega tajnika Manoilescua je končano. Notranje ministrstvo bo izdalo uradno poročilo o rezultatih preiskave. Razširjene so vesti, da pride Manoilescu pred vojno sodišče.

SMRTNA KAZEN V NEMČIJI OSTANE

— Berlin, 3. novembra. Nemški državni zbor je izglasoval s 17 glasovi proti 11 še nadaljno veljavnost smrtni kazni v novem kazenskem zakonu.

MAŠČEVALNI DUH SACCA IN VANZETTII SE VEDNO NA DELU

— Newyork, 3. novembra. V Detroitu so italijanski banditi položili v nekem kinu dinamitne bombe, ki so eksplodirale in popolnoma razdejale poslopje ter močno poškodovale tudi vsa okoličja. Bilo je tudi precej mrtvih in nad 100 težko ranjenih. Točno število žrtve še ni znano, ker je mnogo ljudi še pod razvalinami. Domneva se, da gre za masčevalno akcijo zaradi justifikacije Sacca in Vanzettija.

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

PAT IN PATACHON — Elitni Kino Matica.

Španski kralj v Italiji

Rim, 3. novembra. o. V soboto 5. t. m. se bo poročil v Napolju vojvoda Della Fuglia s francosko princezino Ano. Poročje bodo prisostvovali trije vladarji in sicer italijanski, španski in bolgarski kralji. Po leg tega se bodo ob tej priliki zbrali v Napolju tudi drugi člani vladarskih rodbin. Pripravlja se izredne slovesnosti. Včeraj je prispel v Napolj španski poslanik grof Gratz, da bo navzoči pri sprejemu kralja Alfonza, ki se že vozi proti Italiji na oklopnici „Princ Alfonso“. Oklopnici se je odpeljala naproti vojna ladja „Andrea Doria“, spremljana od eskadrile torpedovorcev. Prihod španskega kralja v Italijo bo v inozemstvu gotovo vzbudilo celo vrsto komentarjev in domnev, posebno sedaj, ko je tangersko vprašanje zopet v ospredju in je Italija začela ponavljati svoje zahteve proti tega ozemlja.

Nemčija priznava obveznosti Dawesovega načrta

Berlin, 3. novembra. Finančni minister Köhler je inozemskim novinarjem izjavil, da o kakih napetosti med nemškimi kabineto in reparacijskim agentom Parker Gilbertom absolutno ne more biti govora, temveč da vlada med obema najboljši sporazum. Nemška vlada smatra za svojo dolžnost izpolniti v polnem obsegu vse z Dawesovim dogovorom prevzete obveznosti, ker se more samo s tem ohraniti za upanje inozemstva.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA. Devize: Berlin 13.555—13.585 (13.57). Budimpešta 9.93 d; Curih 10.04—10.97 (10.95.5). Dunaj 8.0014—8.0314 (8.015, 8.015). London 276.3—277.1 (276.7). Newyork 56.74—56.76 (—). Praga 168—168.80 (168.40). Milan 309.625—311.625 (310.225). Pariz 223—225 (224).

Effekti: Celjska posojilnica 164 d. Ljubljanska kreditna 135, 135 (135). Praštedion 890 d. Kreditni zavod 160 d. Vevče 133 d. Stavbna 56 d. Šešir 104d.

Lesni trg: Tendencna živahna. Povpraševanje je za hrastove prage, 26 m, 14 × 24 po 52; 2.455 m, 12,5 × 22 po 43 v vsaki kos ličini fr. vagon meja.

Deželni pridelki. Tendencna mirna. Za ključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.3—277.1. Newyork 56.66—56.86. Pariz 222.40—224.40. Milan 309.61—311.61. Curih 10.94—10.97. Amsterdam 2290—2296. Berlin 1355.5—1358.5. Dunaj 800.2—803.2. Praga 168—168.80.

Effekti: Investicijsko posojilo 83 in tri četrti do 84. Vojna škoda 388—390. Hipotekarna banka 56—57. Ljubljanska kreditna 135. Praštedion 892 in pol. Trboveljska 475—480. Vevče 135—136.

Najmodernejše damske plašče

srednjih in najfinejših kvalitet, s kožuho, vino ali brez, od Din 350 do 900

dekliške plašče

vseh velikosti, od 2 let naprej, nudi: F. in I. Goričar, Sv. Petra c. 29.

Naskok pašicevcev na g. Vukičevića

Pašicevci zahtevajo takojšnje sklicanje radikalnega kluba in debato o politični situaciji. — Neuspeli manevri g. Vukičevića z rekonstrukcijo vlade. — Pašicevci in centuristi delajo za koncentracijsko vlado.

Beograd, 3. novembra. V razvoju politične situacije je nastal značilen preokret. Včeraj je bivši predsednik radikalnega poslanskega kluba Mija Mihajlovič posetil g. Vukičevića in ga v imenu pašicevcev pozval, naj nemudoma skliče sejo radikalnega kluba ter poda že ponovno obljubo, a doslej vedno zopet odloženo poročilo o političnem položaju. G. Mihajlovič je pri tej priliki opozoril g. Vukičevića na veliko nezadovoljstvo, ki vlada v radikalnem klubu nad politiko njegovega režima. Pašicevci zahtevajo, naj razpravi klub o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu.

Ta zahteva pašicevcev je spravila g. Vukičevića v hudo zadrego in je dokaz, da ni uspel, ko je skušal z navideznimi pogajanjimi za rekonstrukcijo vlade pomiriti radikalne nezadovoljence. Zadnje dni je bilo več sestankov med vodilnimi politiki radikalnega centra in pašicevci; zatrjuje se, da so razpravljali o skupni akciji za spremembo sedanje vlade. Posebno nezadovoljnost povzroča v radikalnih krogih poleg finančne politike ministra dr. Markovića tudi revizija uradništva, pri čemer očita g. Vukičeviću, da je preveč popustljiv za ceno nadaljnjega sodelovanja z Demokratično zvezo.

Politični krogi domnevaajo, da smatrajo pašicevci situacijo za toliko dozorelo, da lahko odločno nastopijo proti g. Vukičeviću. Med njimi prevladuje prepričanje, da je situacija sedaj za tako akcijo najugodnejša. V njihov prilog govori tudi akcija g. Ljube Davidoviča za koncentracijsko vlado. Ra-

čunajo, da bi v taki vladi, v kateri bi bil g. Vukičević kot šef nemogoč, zopet lahko osvojili vodstvo državne politike in obenem tudi vodstvo radikalne stranke.

Z ozirom na to sodijo politični krogi, da je ta akcija radikalnih poslancev v zvezi z akcijo g. Davidoviča odnosno opozicije za sestavo koncentracijske vlade. Učleden politik Demokratične zveze je o tem izjavil sledeče: »G. Davidovič je dobil od kluba mandat, da prouči razpoloženje tako v demokratskem kakor v radikalnem klubu za sestavo koncentracijske vlade, ki jo smatrajo demokrati za najboljši izhod iz sedanjega nevdružnega položaja. Kolikor je nam znano, je v radikalnem klubu za to akcijo veliko razpoloženje. Oni, ki so v radikalnem klubu za tako koncentracijo, se dobro zavedajo, da lahko računajo ne le na podporo celokupne opozicije, marveč tudi na podporo Demokratične zveze. Zato je povsem naravno, da so se odločili za konkretno akcijo.

Mi demokrati ne bomo podvzeli ničesar, da bi pospešili razvoj dogodkov, ker smo mnemja, da se razvijajo povsem normalno in da same po sebi dozorevajo prilike za koncentracijo, kakor si jo zamišljamo mi. Ta razvoj dogodkov bi mogla preprečiti samo vlada na ta način, da bi g. Vukičević izpolnil vse zahteve demokratičnega kluba in pristal na to, da bi imel g. Davidovič popoln vpliv na delo vlade. To pa je seveda v danih prilikah absolutno izključeno in zato je treba le mirno čakati, da pade zrelo jabolko samo z drevesa.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Lov za defraudantom Blažičem. — Umor pred cerkvijo. — Nagla smrt čudnega podnajemnika.

Ko je bila zagrebška policija obveščena, da je sluga Blažič pri trdnici Mautner poveril 365.311 Din, je takoj uveljavila preiskavo in zasledovanje pobegega defraudanta. Detektivji so zasledili tudi vse šoferje avtomobilov in tako našli šoferja, ki je Blažiča in njegovo ženo Terezo vozil iz Zagreba v Karlovce. Šofer je tudi izpovedal, da se je v avtu vozil še neki drugi moški in so ugotovili, da se to Ivan Vugrinović Stepanov, 20 let star, iz Vrbovca in mesarski pomočnik po poklicu. Zagrebški policiji je znan kot nevaren žepar. Karlovska policija je pa izsledila šoferja, ki je begunca vozil iz Karlovca do Bakra. Vugrinović je v Karlovcu nenadoma izginil. Iz Bakra sta odšla proti italijanski meji. Bivši finančni stražnik J. Kikin iz Pošča jima je pomagal, da sta se vtihotapila brez potrebne liste čez mejo v Italijo. Kikina je policija ravno tedaj iskala. Bil je obsojen radi tihotapstva na 8-mesečno ječo. Njegova žena je izjavila, da že tri dni ni doma spal. Nadzornik Roksančič je tako zvedel, kje je Blažič z ženo pobegnil v Italijo. Odjedal se je na Reko in zaprosil za intervencijo tamošnje policije. Dezurni uradnik se je takoj odpeljal proti meji v vas Lopača, kjer se je baie mudil Blažič v družbi tihotapca Kikina. Mucika iz Lopača je bil dober prijatelj Kikinov in se je ta navadno pri njem ustavljal. Aretirali so ga in je končno priznal, da je odpeljal begunca in Kikina na Reko, kjer je Blažič dobil avto in se z njim odpeljal v Trst. Mucika je dobil 100 lir odškodnine, Kikin pa 700 Din. Policija je poiskala šoferja, ki je vozil Blažiča v Trst. Ta je tudi povedal, da namerava Blažič iz Trsta pobegniti v Gorico. Pri Muciku je namreč Blažič pozabil svoj krstni list in je naročil šoferja, naj Mucika o tem obvesti in pošlje list v Gorico. V Trstu se Blažič ni ustavljal v hotelu, zato so detektivji odšli naravnost v Gorico. Goriska policija razpolaga z 10 avtomobili in dvema motocikloma ter 20 kolesi. Zato so racijo izvršili hitro, toda brez uspeha. Blažič je rodil iz Kostanjevice. Detektivji so preiskali ta kraj, toda Kostanjevice je v gorški okolici več in je bilo težko najti pravo. Preiskali so tri sela,

ki se imenujejo Kostanjevica, toda Blažič ni bilo nikjer. Končno so zvedeli še za četrto Kostanjevico in se v avtu odpeljali tja. Vaški učitelj jim je povedal, da je Blažič res došel iz Zagreba in se skriva pri znanih, stanuje pa v hiši svoje tete. Detektivji so to hišo obklopi in čakali, da se Blažič vrne. Zelo je bil iznenaden, ko je zagledal detektiva Beveca iz Zagreba, ki mu je bil dobro znan. Preiskali so njegove žepne in našli pri njem 233.000 Din. Izpovedal je, da ga je Vugrinović nagovoril, naj poveri denar. Temu je Blažič dal 140.000 Din. Blažič je hotel pobegniti iz Italije v Švico. Sedaj policija zasleduje Vugrinovića, ki je pobegnil s 140.000 Din.

Dne 30. p. m. okoli poldneva je bil izvršen v Našicah grozen zločin in sicer na najprometnejšem kraju pred katoliško cerkvijo. Ko je odšel zaročenec Pavel Mihajlovič z doma s svojo zaročenko in ostalimi gosti in hotel vstopiti v cerkev, je skočil iz zasede neki mladenič in zasadi dolg nož ženi v srce. To se je zgodilo tako hitro, da je napadalec izginil, preden so se gostje okoli zavedli, kaj se je pripetilo. Nesrečni 21-letni Mihajlovič je bil na mestu zgrudil mrtev na tla in 19-letna Jela Mihajlovič je še onestavila, videz svojega zaročenca okrvavljenega na tleh. Odnegli so jo nontov. Morilec se ni dolgo veselil prostosti. Našička policija ga je kmalu izsledila in ga aretirala ter vtaknila časovno v našičke zapore. Imenuje se Gjuro Puhanič in mu je 17 let. Pristojen je v Zoljane pri Našicah. Na vprašanja odgovarja zelo razburjeno in si neprestano briše solze z raztrganim žepnim robcem. Iz njegovih odgovorov ni mogoče sklepati, kaj ga je gnalo, da je izvršil umor. Neprestano tarna, da ni on kriv in ga je nagovoril neki vdovec. Kriva je pa policija, ki ni umora preprečila. Očividni trdijo, da so morilec videli že zgodaj jutraj pri cerkvi. Na vprašanje, kaj dela v kofu, je mirno odgovoril, da čaka svate. Orožniška postaja nadaljuje preiskavo.

Včeraj je hišna posestnica Marija Jirasek v Zagrebu obvestila policijo, da leži v njeni hiši v Samostanski ulici

mrtev podnajemnik Anton Prebil, rodil iz Rečice pri Karlovcu. Ko je bilo redarstvo obveščeno o podnajemnikovi smrti, je takoj poslalo v hišo policijsko komisijo z zdravnikom. Mrtevga Prebila je komisija res našla pred vrati stranišča. Njegova usta so bila polna strjene krvi. Dognali so tudi, da je bil pokojni zelo anemičen in izstradan. Star je bil okoli 50 let. Ko so pregledali stranišče, so našli večjo množino sveže krvi. Na telesu niso opazili nobenih znakov nasilja ali samomora in so domniali, da je smrt nastopila vsled bruhanja krvi. Pokojni Prebil je bolehal na težki tuberkulozi pljuč. Zaslišali so tudi lastnico stanovanja Mario Jirasek. Izpovedala je, da je dan prej prišel Prebil v njeno stanovanje in jo prosil, naj ga vzame na stanovanje. Rekla je,

da je bil veletrgovec z vinom v Veliki Gorici. V nadaljnjem razgovoru je omenil, da čuti hude bolečine v prsih in glavi, ker je pred mesecem padel z voza. Tedaj je ležal dva dni v nezavesti v bolnici. Imel je tudi sina, ki je bil upravitelj neke hranilnice v Beogradu. Nekega dne ga je pri Beogradu povozil vlak in je obležal mrtev. Pokopan je v rodbinski grobnici v Karlovcu. To žalostno zgodbo je Prebil pripovedoval Jiraskovi. Naslednji dan je Prebil močno kašljal, ko je vstal. Iz sobe je šel v stranišče in ker se dolgo ni vrnil, je Jiraskova pogledala, kaj je z njim. Sedel je nepremično in je mislila, da mu je slabo. Poklicala je nekega Pogorška, ki tudi stanuje pri nji; ta je ugotovil, da je Prebil mrtev in ga je potegnil pred vrata, kjer ga je komisija tudi našla.

Kaj je z avtonomijo Ljubljane?

Sumljiv «Slovenec» molk. — Zakaj ni rešil veliki župan klerikalne pritožbe proti občinskim volitvam?

Mesec dni je preteklo, odkar so se v Ljubljani vršile občinske volitve. »Slovenec« je pred volitvami bahato kričal, da se je SLS potovala za razpis ljubljanskih občinskih volitev in da bo le njena zasluga, ako se zopet vzpostavi občinska avtonomija v Ljubljani.

Ljubljana je volila. V vsaki pravni in demokratični državi bi morala biti nato vzpostavljena njena avtonomija in odpravljeni vladni komisarji. S svojo neutemeljeno in iz trte izvirto pritožbo proti ljubljanskim občinskim volitvam pa so klerikalci brezvestno zavlekli konstituiranje novizvoljenega občinskega sveta. Ljubljana še vedno čaka na svojo avtonomijo.

Veliki župan, ki bi že davno lahko rešil klerikalno pritožbo ter jo kot neutemeljeno zavrnil, ker njima nobene podlage v zapisnikih volilnih komisij in je očividno, da je vsakršna izprememba rezultata izključena, jo je vrnil predlagatelju z zahtevo, naj jo podpre s konkretnimi dokazi. Veliki župan ljubljanske občine ni s tem sam priznal, da je klerikalna pritožba navadno skrupalno, ker njene trditve niso stvarno dokazane, kljub temu pa je ni zavrnil, kar bi bilo adno pravilno, ampak je zahteval njeno izpopolnitev. Gre torej za zavlačevanje, ki se protivi vsakemu pravnemu čutu. Uvaja se praksa, v kateri so mojstri makedonski srežki načelniki, ki so bili preje »kafedžije«, ne pa juristi.

Ljubljansko veliko županstvo postaja slepo orodje v rokah brezvestne klerikalne klike, ki hoče s pomočjo sedanje vlade toliko časa vzdrževati komisarjat na magistratu, dokler bi jim ne bilo mogoče z novim finančnim zakonom izpremeniti obstoječ občinski volilni red sebi v prid ter inkorporirati mestu Ljubljani nekatere okoliške občine, ki naj bi po njihovem mnenju pomnožile število klerikalnih volilcev v Ljubljani.

»Slovenec« tudi trdovratno molči na

ugotovitve, ki so bile objavljene na podlagi informacij iz klerikalnih krogov, da namerava klerikalci s pomočjo intrig v vladi zamenjati sedanjo vladno komisarija na ljubljanskem magistratu s povsem zanesljivim svojim pristajem, ki naj bi mestno upravo izbral za klerikalne partizanske namene ter ustvaril z njeno pomočjo za klerikalno stranko ugoden teren pri novih občinskih volitvah, ki naj bi se vršile prihodnje leto na podlagi novega občinskega volilnega reda in ob priključitvi okoliških občin Viča, Zg. Šiške, Most itd. Ta molk potrjuje te ugotovitve.

Klerikalci ni za redno občinsko gospodarstvo, za vzpostavitev ljubljanske občinske avtonomije, in za to, da bi ljubljanski volilci in davkoplačevalci sami sodelovali in odločali pri občinskem gospodarstvu, oni vidijo le svoje partizanske namene. Kaj za to, če trpi občinsko gospodarstvo škodo, glavno je, da se obdrži ljubljanska klika SLS brez kontrole pri mestnem komitatu.

Veliko vprašanje je, če bodo klerikalci uspehi v svojih načrtih. Njihovo ubljanje sodbodne volje ljubljanskega prebivalstva, ki je pri zadnjih občinskih volitvah odločno manifestiralo proti klerikalnemu partizanstvu na mestnem magistratu, bo izzvalo le še večji odpor. Rešile jih tudi ne bodo okoliške občine, ako jih združijo z mestom Ljubljano, ker nimajo nobenega interesa na tem, da bi prevzemale na svoja ramena posledice zavoženega občinskega gospodarstva v Ljubljani pod režimom klerikalnih komisarjato.

Ako opozarjamo na klerikalno postopanje v zadevi vzpostavitve ljubljanske občinske avtonomije, delamo to samo zaradi tega, da pokažemo na nasprotnost, ki obstoje med klerikalnimi predvojnimi frazami in povolilnimi dejanji.

Nobenega dvoma ni, da se bo ta dvo-

ličnost maščevala nad klerikalci samimi. pravico do take opombe. Dalje pravi poročilo: »Enajstmetrovka je obsejala, kakor je publika vdrta na igrišče. Ta ugotovitev je v toliko netočna, ker ni vdrta publika na igrišče radi tega, ker je 11metrovka obsejala, temveč radi napake sodnika, ki je igro med izvajanjem 11metrovke z žvižgom odpiskal, nato pa vžlce temu iz te 11metrovke rezultirajoči gol priznal.

Glede krivde na opisanih dogodkih, ki je poročevalce vsaj delno pripisuje ASK Primorja, smo prepričani, da bi Primorje povedalo oficijelno svoje mnenje, če ne bi s tem riskiralo nevarnosti, da bi moralo spet tako mnenje na ukaz LNP-a preklicati. Lahko pa povemo, da se s strani Primorja prav gotovo ne navaja noben igralec k ne disciplini. Povdariti pa je treba, da razni igralci različno reagirajo na provokacijo s strani sodnikov: ta s prezirnim, oni z revoltom, kakor je kdo ustvarjen. Imeti je treba še čuden okus, da se vlačijo na dan pri vsaki priliki in nepriklji Slamičeve kazni, ko pa je vsem že v spominu, na kak famozen način so bile skonstruirane!

Še nekatere tekme

DUNAJ. Prvenstvo: Senzacija dne je bil poraz Vienne, ki doslej še ni bila premagana. Porazil jo je WAC s 4 : 1 (4 : 0). Druga senzacija je bil poraz Rapida, ki je podlegel Slovanu z 1 : 2. Rapidu se pozna še nedeljska tekma s Sparto v nogah. — Floridsdorfer A. C. je zmagal nad Sportklubom s 5 : 1. Stanje prvenstva na Dunaju je nastopno: Admira 7 točk, 13 točk, Vienna 7, 11, Hertha 8, 10, Austria 8, 10, Slovan

začel general zdaj dvomiti. Vendar se pa ni dal tako hitro ugnati.

— Ze prav! — je dejal osorno, — recimo, da vi niste nameravali spustiti magnetne stene. In vendar je bila dvajset sekund spuščena. Kako si razlagate to?

Jouvele se je v mislih vprašal, ali so imeli begunci dovolj časa, da zapuste Pariz.

— Ne vem, kako bi se dalo to pojasniti, — je odgovoril mirno. — Moje tehnično znanje dopušča samo eno pojasnilo: v radioaktivnih prenosih nastanejo včasih nerazumljiva motenja, slično kakor v živih organizmih. Drugače si tega pojma ne znam razlagati. Morda bi se dal dognati pravi vzrok, če bi pregledali mehanizme. Doslej so funkcijonirali brezhibno.

Častnik je govoril tako prepričevalno in iskreno, da general ni več dvomil o njegovi nedolžnosti. Nekaj časa je molčal, potem je pa zamahnil z roko, rekoč:

— Dobro, incident je poravnal! Gospoda, vrnite se, prosim, na svoja mesta.

Generalov kabinet se je izpraznil. General je zapovedal pripraviti aeroplan. Vstopil je redar in mu prinesel letalski plašč. Policijski prefekt je vtaknil v žep

5, 9, Rapid 7, 8, Wacker 7, 8, F. A. C. 8, 7, W. A. C. 9, 7, Sportklub 9, 6, Hakoah 7, 5, BAC 8, 4, Simmering 6, 2.

— BUDIMPEŠTA. Admira — FTC 0 : 0. Dunajčane je rešil poraza vratar Franzl.

— Avstrija — Italija. Prihodnje dni se bo vršila meddržavna tekma Avstrija — Italija, in sicer v Bologni. Team Avstrije še ni sestavljen in je savezni kapetan v zadregi, ker je precej reprezentativnih igralcev izven forme. Zdi se, da bodo groso avstrijskega tima tvorili igrači Admire. Tekma spada med tekmovalja za evropski pokal, zanimivo pa je, da se bo tudi revanš odigrala na italijanskih tleh. Dunajčani se hočejo na ta način izogniti eventualnim protifašistovskim demonstracijam na Dunaju, na drugi strani jim je pa materialen uspeh itak zagotovljen, ker jim nudijo Italijani za drugo tekmo 60.000 lir odškodnine, tako da bo savez prišel na svoj račun.

— Sportni drobiž. Nogometna olimpijada v Amsterdamu se prične 27. maja 1928. Prijavitelj se je do 15. aprila 1928. — Tekmišče v Amsterdamu bo obsegalo 500 m; prega 200 m je skoraj ravna, brez ovinkov. — Evropska prvenstva v rokoborbi se bodo vršila v Budimpešti. Prijavilo se je 14 narodov, katere bo zastopalo 75 tekmovalcev. — Italijanska reprezentanca je zaključila svoje gostovanje v Pragi z velikim škandalom. Radi Mussolinija in fašizma je prišlo v nekem baru do izgrede in pretepa. Italijani so polomili stole, razbili več marmornatih mizic, steklenic in čaš. Trije igralci so morali v zapor in so bili izpuščeni šele, ko je italijansko poslanstvo plačalo visoko odškodnino...

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

PAT IN PATACHON
Elitni Kino Matica.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 3. novembra 1927; katoličani: Hubert; pravoslavni: 21. oktobra, Ilarion.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Opera: »Orlov«.

Drama: zaprt.

Kino Matica: »Tragedija v cirkusu«.

Kino Dvor: »Borba v zraku«.

Razstava Maleš - Cuderman v Tivoliju od 10.—16. ure.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra c.; Hočevar, Sp. Šiška.

Iz ljubljanske kronike

Vlomilci in tatovi na poslu. — Vlom v poštni nabiralnik.

Ljubljanska policija je bila včeraj in danes obveščena o številnih vlomih in tatvinih, ki so jih razni zlikavci in svedrovcji izvršili na dan Vseh svetih, ko so bili ljudje po večini na pokopališču. Svedrovcji so se pred vsem spravili na dragocenosti in gotovino.

Na Vidovdanski cesti št. 16 stanujoča Katarina Milčević se je 1. novembra ob 23. vrnila s kraškega potovanja. Ko je stopila v svoje stanovanje, je zapazila velik nered. Vse je bilo razmetano in prebrskano. Razne srebrnine in je vlomilec odnesel za 500 Din, a drugega blaga za 300 Din. Medvedovi cesti stanujoči ženi stoletovodje državnih železnic Mariji Lah je tat odnesel iz zaklenjenega stanovanja ročno torbico s 560 Din.

Gozdni čuvaj na ljubljanskem Gradu Janca Sluga je na praznik pazil za red po Regalilievem gaju. Svoj suknjič je za trenutek položil na okraj. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je zapazil, da mu je mlad izmozvič, ki se je takrat potikal po gozdu, izmaknil denarnico z 200 Din.

Mitniški paznik France Farčnik je 1. novembra zvečer postavil svoje kolo v vežo Podobnikove gostilne v Vodmatu. Ko je okoli 21. zapuščal gostilno, je zapazil, da mu je neznan tat odnesel kolesarsko svetilko, vredno 120 Din.

Nenavaden, v kriminalni kroniki redko zabeležen vlom je bil izvršen na Tržaški cesti. Tu je neznan svedrovec navrtal pokrov poštnega nabiralnika odnosno ga z nekim trdim predmetom toliko dvignil, da je lahko segel v nabiralnik. Pokradel je najbrž do takrat ponoči v nabiralniku se nahajajoča pisma. Kaj je gnalo tega svedrovec, da je vlomil v nabiralnik, ni ugotovljeno. Najbrž je hotel dobiti kako pismo, ki je bilo vrženo v nabiralnik.

Keliosov telefonogram in odšel na teraso, kjer je zapovedal pilotu:

— K vrhovnemu poveljniku oboroženih sil.

Ta čas se je tudi Jouvele z vso vne-mo lotil dela. Vedel je, da so begunci srečno odnesli pete. Vedel je tudi, da je general pred odhodom odredil mobilizacijo vse policije v mestu in predmestjih.

Holderjeva smrt mu je nalagala važne dolžnosti. Glav. stan Odbora Osve-te je bil v poslopiju telefonografske agencije, enega neštetihih oddelkov Prometne družbe. Ravnatelj agencije je bil Martial Glottin, edini sin vzhovnega poveljnika oboroženih sil Evropske konfederacije. In Martial Glottin je bil obenem Kelios Maščevalec. Sam je ustanovitelj agencije, da bi bil stalno informiran o vseh dogodkih, da bi vedel, kakšne namene imajo evropske vlade in vladajoči krogi.

Samo dvanajst članov tajne revolucionarne organizacije je vedelo, kdo je vodja. Med njimi sta bila tudi Holder in Jouvele.

Holderjeva smrt je znižala število zaupnikov na enajst. Od teh je bival v Parizu samo Jouvele, vsi drugi so bili raztroseni po vsem svetu.

Jean de la Hyre:

51

500

Ko je srečal na hodniku tajnega Maščevalevega somišljenika, policijskega častnika št. 27, je še bolj napel svoj voljo in iznajdljivost. Komaj je ključ tovariša na taven način pozdraviti, je stopil slednji k njemu in mu zašepetal na uho:

— Holder je umrl, ne da bi nas izdal. V generalovem kabinetu so ga ustrelili. Pri njem so našli Keliosovo fonografsko vreteno, ki je zdaj v generalovih rokah. Kaj je na tem vretenu, mi ni znano.

— Hvala — je odgovoril častnik 23. Njegov tovariš je odšel v drugo smer. Častnik 23 se je ustavljal pred vrati generalovega kabineta in mirno prestopil prag.

Redarji so se mu umaknili in ga pustili k mizi, za katero je sedel general Enone. Policijski častnik 23, v privatnem življenju Jouvele, je bil moč srednje postave, lepega, energičnega obraza in v dobro razvitih mišic. Bil je edini sin ravnatelja Poljedelske družbe in od mladih nog Keliosov intimen pri-

jatelj. V vladnih krogih pravo Keliosovo ime ni bilo znano in nihče ni slutil, da se skriva pod imenom Maščevalec Martial Glottin, sin vrhovnega poveljnika armade Evropske konfederacije generala Glottina.

Dotlej nikomur ni prišlo na misel sumničiti policijskega častnika 23.

Toda magnetna stena je bila nekaj minut spuščena in izdajstvo Holderja in paznika 368 je bilo tako nepričakovano, da general Enone sam ni vedel, komu sme zaupati. V vsakem redarju in častniku je videl Maščevalevega vohuna.

Srdito je vprašal:

— Čemu ste spustili magnetno steno?

Jouvele je začuden pogledal generala. Nihče ne zna tako imenito lagati kakor poštenjak, ki je trdno sklenil lagati. Jouvelov pogled je bil tako nedolžen, da je general nehotne pripomnil:

— Ne razumete? Saj bi vam moralo biti jasno. Odgovorite takoj, čemu ste spustili magnetno steno!

— Kaj pa mislite, general — je ugovarjal Jouvele začuden — magnetne stene ni mogel nihče spustiti!

— Nehajte igrati slepe miši! — je zagodrnjal general. — Iz mesta sem

dobil točne informacije. Magnetna stena je bila spuščena med 2.08 in 2.12.20.

Jouvele je mirno odgovoril:

— Ne smem dvomiti o vaših besedah in informacijah iz mesta. Vendar pa kategorično izjavljam, da nisem niti za sekundo spustil magnetne stene.

— Če govorite resnico...

— Ako potrebujete dokaze, — je nadaljeval častnik, — vprašajte stražarja št. 615. Stal je ves čas kraj mene, ko sem spojil tok in dvignil magnetno steno.

— A če je bil stražar z vami domne-njen? — ga je prekinil general in mu pogledal v oči.

— Domenjen? Kako mislite to? — se je začudil Jouvele na videz ogorčen.

Jouvele je vedel, da postane po Holderjevi smrti njegov naslednik v partiškem okraju. Vodstvo revolucije bi moral torej prevzeti on. Zato je moral na vsak način ostati živ, da bi mogel v odločilnem trenutku stopiti na čelo upornikov.

Ton njegovih odgovorov, njegovo vedenje in iskreno začudenje je začelo vplivati na generala Enona. Trdno prepričan o njegovi krivdi do zaslišanja je

Nebo v novembru

Solnce je že globoko pod nebesnim ekvatorjem in sicer 1. novembra za 14° 12', 30. novembra pa že za 21° 32'. Dne 1. novembra vzhaja solnce ob 6.40 in zahaja ob 16.35; dan traja 9 ur 55 minut. 30. novembra vzhaja solnce ob 7.25 in zahaja ob 15.59. Dan traja 8 ur 34 minut. V novembru se skrajša dan za 1 uro 21 minut ali za 2.7 minut dnevno. Začetkom novembra je dopoldne dozdnevno za 45 minut daljše kakor popoldne, koncem novembra pa znaša ta razlika 36 minut. V prvi polovici novembra je solnce v znamenju Skorpiona, 23. novembra pa preide v znamenje Strelca.

Luna. Glavne lune faze bodo prvi krajec, ki je bil 2. novembra ob 16.16, polna luna 9. novembra ob 7.36, zadnji krajec 16. novembra ob 6.28 in mlaj 24. novembra ob 11.9. Začetkom novembra je luna nizko pod nebesnim ekvatorjem, potem se mu pa približuje in ga prekorači 7. novembra, na kar se pomakne nad ekvator in doseže najvišjo lego 13. novembra, ko bo za 24° 51' nad ekvatorjem. Potem se vrača proti ekvatorju in ga prekorači 20. novembra ter doseže najnižjo lego pod njim 27. novembra, ko bo za 25° 00' pod ekvatorjem.

Planeti. Merkur. 10. novembra nastane prehod Merkurja čez sončno oblo. Ta pojav se bo videl na pretežni večini zemeljske površine. V Evropi ga bomo videli proti koncu ali pa ob solnčnem vzhodu. — V Ameriki in v vzhodnem delu Brazilije se ta nebesni pojav ne bo videl, ker vzhaja solnce prepozno. V Srednji Aziji, kjer vidi solnce pred pričetkom prehoda, bodo videli ta pojav zelo dobro. V Afriki in v Avstraliji se bo videl samo deloma. Koncem novembra bo Merkur za opazovanje v ugodni legi, kajti 27. novembra doseže najvišjo elongacijo od sonca, in sicer 19° 53'. Opazujemo ga lahko na jutranjem nebu koncem novembra po 6. uri zjutraj, in sicer blizu obzorja na jugovzhodu. Še lepše se bo videl Merkur v decembru, ko bo blizu Marsa in Saturna.

Venera se blešči na jutranjem nebu v sozvezdju Device. Vidi se kot luna okrog zadnjega krajca. Ker se od zemlje stalno oddaljuje, se njen dozdnevni premer krči. Okrog 15. novembra znaša njen premer 26", 20. novembra doseže največjo elongacijo od sonca, in sicer bo za 40° 41' proti zapadu. Istega dne bo Venera blizu lune.

Mars se zdaj ne vidi, ker je prebliž solnce.

Jupiter je za opazovanje še vedno v ugodni legi, dasi se od zemlje stalno oddaljuje. Njegov dozdnevni premer znaša začetkom novembra 44", koncem

novembra pa 40". Z manjšim daljnogledom lahko opazujemo mrke njegoveh najsvetlejših spremeljavalec. Konec mrka I. lunice bo danes ob 22.15, začetek mrka IV. lunice ponoči med 4. in 5. novembrom ob 0.46, konec mrka iste noči ob 2.9. Ponoči med 5. in 6. novembrom bo začetek mrka III. lunice, in sicer ob 23.44 ter konec ob 2.30, 11. novembra ob 0.11 bo konec mrka I. lunice, isti pojav bo 12. novembra ob 18.40. 16. novembra ob 21.27 bo konec mrka II. lunice, 19. novembra ob 20.35 pa konec mrka I. lunice. 21. novembra ob 19.19, začetek mrka IV. lunice in konec ob 20.08. 23. novembra ob 0.5 konec mrka II. lunice, 26. novembra ob 22.31 konec mrka I. lunice in 30. novembra ob 0.09 začetek mrka II. lunice. V novembru se vidi Jupiter pred polnočjo, ker zahaja že ob 1. ponoči. Saturn se zdaj ne vidi, ker je prebliž solnce.

Uran je zdaj v znamenju Rib. Zahaja po 1. uri zjutraj.

Neptun je v sozvezdju Leva in vzhaja pred polnočjo. Premika se še vedno v bližini najsvetlejših stalnic sozvezdja Regule.

Meteorji. Okrog 15. novembra stopi v akcijo roj meteorjev, nazvanih Leonide po svojem radiantu v sozvezdju Leva. To je velik roj meteorjev, ki kor Perseide in roj Antromedid, ki stopi v akcijo okrog 20. novembra. Ta roj obstoji iz ostankov Bielovega kometa. Zgodovina tega kometa je zelo zanimiva. Odkrili so ga leta 1826, na kar se je še nekolikokrat pojavil, leta 1846 se je pa znova približal zemlji in se nagnel razdeliti v dva dela, ki sta se začela oddaljevati drug od drugega. Leta 1852. sta se oba dela še videla, leta 1856. in 1866. so ju pa zvezdoslovci zaman iskali na nebu. Komet je razpadel in ostanki so raztreseni v obliki meteorjev po vsej njegovi poti. Vsako leto koncem novembra pridejo nekateri v atmosfero naše zemlje. Včasih padajo v velikih množinah na zemljo kakor n. pr. l. 1872.

Lega zvezdnega firmamenta začetkom novembra ob 20. sredi novembra ob 19. in koncem novembra ob 18: na severovzhodu vzhajajo Dvojčki, na vzhodu Bik, nad njim Kočijaž in Perseus, na jugovzhodu nad obzorjem stoji Kit, nad njim Skobec in Andromeda, na jugu nizko nad obzorjem vzhaja Vodnar, nad njim Ribe in Pegaz, v Zenitu Kassiopea, na jugozapadu blizu obzorja je Kozorožec, dalje proti zapadu Orel, nad njim pa Labud in Lira. Na zapadu tik nad obzorjem stoji Herkules, na severozapadu pa Bootes. Na severu nizko nad severnim obzorjem je Velika Medvedica.

Dinarski dan

V spomin sedme obletnice Rapalskega dne priredi Jugoslovenska Matica širok kraljevine dne 12. in 13. novembra 1927 zbirko v narodno obrambne namene pod naslovom »dinarski dan«, ki je zamišljen takole:

V vseh mestih in večjih krajih naj po družnici JM, ali, kjer te še ne obstojajo, druga društva organizirajo »dinarski dan« na način cvetličnih dnevov. Prispevki naj se v steklenice ali pušice zbirajo po ulicah, trgovinah in podjetjih ter zasebnih stanovanjih. Na deželi pa naj se zbiranje vrši po službi božji pred cerkvijo in od hiše do hiše. Sicer pa prepuščamo podrobnejšo organizacijo iniciativi lokalnih faktorjev, ki naj zbirko uredijo kakor najbolj prikladno in koristno. Nabrane vsote naj se potem nakažejo pokrajinskemu odboru JM v Ljubljani.

Prodajali se bodo odkupni znaki, ki jih društva naroče pri pokrajinskem odboru v Ljubljani. Naj ne bo vasi in kraja, kjer bi ne zbirali ta dan za neodrejene brate in sestre. Vsi neumnoro na delo za nje. Dobrodošel je vsak, tudi najmanjši dar. — Jugoslovenska Matica v Ljubljani.

Naznanilo.

Pojavili so se volkovi!
Ogrožajo cele vasi!
Pripravlja se velik pogon
na te zver!

Prosveta

Zikovci

Koncem avgusta so se vrnili s koncertne turnee po Španiji, Severni Afriki, Nemčiji in Angliji. Poslednji kraj turnee je bila Južna Amerika, kjer so absolvirali 43 koncertov. Celo turneja je obsegala nad sto večerov in to v Argentini (Buenos Aires, Santa Fé, La Plata in Concordia po 1). Braziliji, Uruguayu. Od čestih skladb, ki su jih Zikovci pri tem izvajali, so najbolj ugajala dela Dvořaka, Sukla in Novaka. Sukov op. 11, ki ga bomo čuli tudi v Ljubljani v petek na Zikovem koncertu v Unionu, le imel posebno velik uspeh v Montevideu. Kjer je bil sprejet z velikim odobravanjem in v publiku i v tisku. Zelo je ugajal tudi Schujhof, čigar pet skladb za kodalni kvartet izvajajo Zikovci jutri. »Tarentella« in »Serenada« iz njegove suite sta se morali ponavljati. Zikovci so z znatnim uspehom izvajali tudi Lhotkin kvartet, dalje Hindemithov op. 16 ter Debussyjev in Razveljv kvartet. V Sao Paulo so zaigrali kajenjem v kaznilnici Borodinov in Dvořakov kvartet, pri čigar srednjem stavku (Lento) se je mnogo kaznivencev razplakalo. — V zvezi tem, da razpolagajo i v Argentini v Braziliji z izbornimi kvartetskimi družinami, so bili Zikovci deležni posebno prišrčnega sprejema in aplavza. Največ za naminanja za moderno glasbo kaže argentinska publika, med tem ko je brazilška konservativnejša. V Uruguayu pa so sprejeli Zikovce kot zastopnike naroda, čigar nogometno združenje »Sparta« je svetovno znano. V mnogih južnoameriških mestih so bili Zikovci prvi ki so prinesli moderno glasbo. V nekaterih urugvajskih mestih so jih povsem svečano sprejeli in violinski kvarteti. Čermy, zna povedati marsikatero zanimivo anekdoto s potovanja. V enem teh mest so jih sprejeli z velikimi okrašenimi vozovi, na katerih je bila nameščena kompletna godba na pihala. Češki roljaki so nosili napis na platnu: »Čeko - Zika, najsilnejši kvartet sveta, ogromna senzacija za naše mesto«.

Tudi za naše mesto so Zikovci senzacija, saj umetniški svetovnega kalibra nas le redko obiščejo. Zato vsi na Zikov koncert v Union! Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni in na večer koncerta pri večerni blaginji.

Prva dijaška predstava v letošnji sezoni se vrši danes, v petek, dne 4. t. m. Vprizori se Shakespearejeva komedija »Ukročena trmoglavka«, koje prevod je napisal pesnik Oton Zupančič. Predstava, za katero veljajo izredno znižane cene, je namenjena v prvi vrsti dijaštvu, ima pa pristop tudi vse ostalo občinstvo. Začetek pri 8.15, konec ob 17.

Nikola Cvejič, brez dvoma eden najsimpatičnejših naših mladih baritonistov koncertira v Ljubljani v ponedeljek dne 7. novembra ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Za to časa svojega delovanja v ljubljanski operi je bil izredno priljubljen pri ljubljanskem občinstvu. Njegov lepo šolan in voluminozen glas je dostikrat upravljal briljant na opernem odru, iz Ljubljane je odšel v Zagreb, kjer je danes najodličnejši nosilec vseh posebno modernih in novejših baritonskih partij. Za ljubljanski koncert si je izbral izredno pester program, ki obsega razne pesmi iz jugoslovenske literature, kakor tudi operne arije raznih svetovnih avtorjev. — Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

»V Jugoslaviji leta 1924« je naslov nove knjige znanega češkega publicista Josepa Holečka. Prvi del je že izšel. Avtor opisuje svoje vtise in spomine s potovanja po Jugoslaviji, kamor je bil povabljen, da se udeleži velikih narodnih svečanosti povodom prenosa zemskih ostankov Petra II. Njegova iz četinskega samostana Lovčev. Ker je bilo l. 1924. za Jugoslavijo radi Radičevega nastopa proti Beogradu zelo burno in ker je Josef Holeček znan kot dober poznavalec jugoslovenskih razmer, je njegova knjiga tem večjega pomena za vsakega Čeha, ki se hoče seznaniti s položajem na slovenskem jugu. Prvi del Holečkove knjige obsega 17 poglavij, med drugim poglavje o Stepanu Radiču, o kralju Aleksandru, o avdienci pri kralju na Bledu, o državnem priznanju, o korupciji, o materializmu, o poveljih razmerah itd.

Slavirski izveček »Medvedgrajske kraljice«. Skladatelj Lujo Šafranek - Kavič, avtor tridejanske opere »Medvedgrajska kraljica«.

je izdal klavirski izveček sv. jega dela kot litografriran rokopis. Kdor se zanima za naj naznani sv. jega naslov kompozistu, Zagreb, Mazuraničev trg 6. Cena za ta izvod znaša 250 Din. Opera se je letos izvajala v Zagrebu.

Vprašanje vodovoda v Rožni dolini

Z Viča nam pišejo:

O tej zadevi sta objavila članke v zadnjem času »Jutro« in »Slovenski Narod«. Zadeva je čisto interna in ne vemo, zakaj se jo je izneslo v časopise. Ker pa se jo je, smo primorani dati odgovor tudi mi v časopisu, da bo informirana javnost objektivno ter da bo informirana prav tako oblast, katero se v članku kličemo. Kakor priznava dopisnik sam, imata Vič in Glince izborni pitno vodo. Enako izborni pitno vodo imajo tudi vse ostale naselbine viške občine. Pomanjkanje vode pa ni nikjer, v vsej občini. Vas Rožna dolina ima samo nekoliko slabšo pitno vodo, Slaba pa tudi pitna voda Rožne doline ni.

Pred vojno se je zgradilo po bivši Kranjski mnogo vodovodov. Zgradili so se povsod, kjer je bilo potrebno. Tretjino stroškov je krila država, tretjino pa dežela, tako da je bilo treba plačati interesentom (odjemalcem) samo eno tretjo. Ako bi bil v Rožni dolini vodovod potreben, torej: ako bi bila voda res slaba, bi se bil zgradil vodovod gotovo tudi v Rožni dolini. Interesenti bi bili tretjino stroškov gotovo plačali. Dejstvo, da se vodovod ni gradil in posebno dejstvo, da se za gradnjo takega niti ni zaprosilo, kaže, da za Rožno dolino vodovod ni potreben, vsaj ne nujno potreben. Kakih geoloških ali drugih izprememb od začetka vojne sem v Rožni dolini ni bilo in voda se ni poslabšala. Posetniki si v splošnem vodovoda tudi danes ne želijo — dokaz jansko leto od strani občine uradno izvedeni plebiscit, o katerem bo še pozneje govora. — temveč imajo več skrbi s hišami in stanovanji, ki vsled stanovanjske zaščite že dobesedno propadajo. Voda Rožne doline je sicer manj okusna (v posameznih krajih), nikakor pa ni nezdružljiva. Dokaz temu dejstvo, da še ni bilo nikakih pritožb in da oblast ni imela povoda posegati tu vmes ne pred vojno, ne med vojno, ne po vojni in ne ob času bolezni, kakor je bila povzročila gripa. Okolnost, da kličemo dopisnik sanitetno oblast, moramo odločno obsojati, ker ni za to prav nikakega povoda!

Do zdaj je bila navada, da si je tisti posestnik, ki ni imel vode, ali pa, ki je imel slabo vodo, vodo napeljal in sicer na svoje stroške. Tako se je delalo povsod in tako so postopali tudi dosedanj posetniki Rožne doline. Kdor je hotel imeti vodo iz mestnega vodovoda, si je dal isto pač napeljati, kar se je zgodilo vedno brez hrupa in trušč, brez revolucioniranja občine in brez glankov po časopisih. Ako so si mogli napeljati vodo posamezniki, si to napele skupina posestnikov tem lažje. Mnogo posestnikov dobi tudi tem lažje kredit, ker množina hiš predstavlja večjo vrednost, kakor pa ena sama hiša. Res, povsem nerazumljivo je, zakaj se spravlja zadeva v javnost, se trati z njo čas in premoženje občine ter se vznemirja celo občina! Ako bi bila Rožna dolina od mestnega vodovoda oddaljena in bi se moralo napeljavati vodovod skozi druge vasi, recimo skozi Vič in Glince, tedaj bi bilo še nekam opravičljivo, da se hoče pritegniti k plačevanju tudi ta dva kraja. V resnici pa leži Rožna dolina tik ob mestnem vodovodu. Posetniki Viča, Glince in cele občine protestiramo, da se nam od neke strani ne da miru z vodovodom, na katerem nimamo prav nikakega interesa in na katerem imamo interes samo nekateri posetniki Rožne doline! Za nas je zadeva povsem enostavna. Kdor hoče imeti vodo iz mestnega vodovoda, naj si jo napelja! — Plebiscit, ki ga je izvedla lanske leto občina, govori več kot lasno, da odklanjamo tozadevno akcijo posameznika ali posameznikov.

Sokol

— Odborova se'a JSS se bo vršila 11. decembra ob 8.30 dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani s sledečim dnevni redom: Poročilo starešinstva in odsekov JSS. — Poročilo saveznega TO. — Poročilo župnih delegatov o splošnih razmerah v posrednih župah. — Poročilo o reorganizaciji sokolskega tiska. — 9. glavna skupščina JSS, kje in kdaj se vrši. — Proračun v letu 1928. — Priloditve v letu 1928. — Predlogi starešinstva JSS in žup. — Slučajnosti. Na odborovo sejo mora poslati vsaka župa po enega zastopnika.

— Jugoslovenski sokolski kolektor za leto 1928. je dotiskan in bo v teh dneh razpisan poimnim družstvom. Poimni izvod stane 10 Din. Naročila sprejema pisarna JSS v Ljubljani, Narodni dom.

— Madžarska telovadna zveza je z večino glasov zopet sprejeta v Mednarodno telovadno zvezo, ki ji predseduje po smrti Cupérusa Francoz z Ch. Czalet.

— Francoska telovadna zveza praznuje prihodnje leto 50letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se bo vršil 50. zvezni telovadni zlet v Calais 26. 27. in 28. maja 1928.

— Škod na Vrhniki za obrtno nadaljevalno šolo. V nedeljo dne 6. novembra ob 9. uri dopoldne se vrši v salonu gostilne Jurca javen šod z dnevnim redom po zahtevi šolskega pošta za vajence. Na

Vrhniki so že drugo leto valenci brez obrtno nadaljevalne šole.

— Seje ožjega Štaba Izvidniške čete Streljackske družine za Šovenjeto se vrše vsak četrtek ob pol 18. Današnja seja, ki se vrši v istem lokalu kot zadnja, je obvezna tudi za vse ljubljanske vodnike in mestnega glavarja! Zdravo! — Komandir čete.

Češkoslovaška sokolska društva v inozemstvu so v sledečih mestih: Augsburg, Berlin, Buenos Aires, Zürich, Dresden, G. Orchovia (Bolgarska), Hamburg, Kvasilov (Poljska), Leipzig, London, München, Mörs, Nadlac (Rumunski), Pariz, P. Neyro Avellanda (Argent.), S. Paulo (Brazilija), Sofia, Zdobunovo (Poljska), Zvitau. Razen teh so tudi društva v raznih mestih Severne Amerike.

Človeška zlobnost

Človeška zlobnost včasih nima meje. Na javni občinski cesti v Potočji vasi, občina Kotredež, se opetovano dogaja, da neki zlobni elementi iz gote hudobije nagajajo mimim pasantom s tem, da ponoči napelajo preko ceste debelo žico v višini do poldruga metra. To zlobno početje se je ponovilo v noči na 26. t. m., in sicer je bila žica napeljana v neposredni bližini gostilne P. Okrog 21. ponoči je po cesti vozil s kolesom rudar H iz Znojli. Peljal se je v službo s precejšnjo naglico. Treščil je v žico in v velikem loku padel s kolesa ter pri padcu dobil zelo občutne poškodbe. Domala se je onesvestil, polagoma pa si je opomogel. Poleg telesnih poškodb trpi tudi znatno materialno škodo na kolesu, ki je močno pohabljen.

Na sličem način je domala zadela nesreča tudi sina posestnika in gostilničarja U. iz Kotredeže. Peljal se je nedavno po isti cesti, vendar pa je še pravočasno opazil pretečo nevarnost. Ker je ta cesta močno objudena, posebno sedaj v zimskem času, ko hodijo rudarji v temi v službo in iz službe, utegne hudobija z napenjanjem žice nekoč povzročiti nesrečo s tragičnim izidom. Orožništvo izvršuje preiskavo in je upati, da bo brezmejni zlobnosti nekaterih mračnih elementov kmalu napravilo konec.

Gospodarstvo

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo. 7. t. m. se prične trgovinska pogajanja med našo državo in Avstrijo glede spremembe carinske tarife na bazi povisane avstrijske uvozne carine. Gospodarske organizacije so opozorile našo vlado, naj se ne pogaja na tej bazi, marveč naj pusti, da Avstrija odpove trgovinsko pogodbo. Vlada se pa za to opozorilo ni zmenila in je odredila pogajanja na bazi nove avstrijske tarife. Značilno je da v delegaciji za ta pogajanja zopet ne bo nobenega zastopnika gospodarskih organizacij. Prišli smo tako daleč, da so vzlele stalne delegacije, ki z gospodarskimi krogi nimajo nič skupnega, trgovinska pogajanja s tujimi državami v zakup tako, da gospodarske organizacije, ki so v tem pogledu edino merodajne, sploh ne pridejo do besede.

— Grško - jugoslovenska trgovinska pogodba. V torek je bila podpisana v Atenah grško - jugoslovenska trgovinska pogodba. V imenu naše države sta jo podpisala naš poslanik Popović in šef delegacije Kukić, v imenu Grčije pa grški zunanji minister Mihailakopoulos in šef grške delegacije Ksirdas.

— Gospodarska konferenca v Ženevi. Diplomatska konferenca, ki se je sestala v Ženevi, da izdela konvencijo o odpravi prohibicije in omejitve v izvozu in uvozu, je naletela na velike težave. Opaziti je, da se zastopniki malih držav grupirajo proti zastopnikom velikih držav, ki niso nič kaj navdušeni za principe, določene na mednarodni gospodarski konferenci. Med nemškimi in angleškimi zastopniki se je razvila ljuta borba glede izvoza odnosno uvoza barv. Anglija je prepovedala uvoz barv, ki jih lahko izdeluje njena industrija. Izjemoma dovolj uvažati samo one barve, ki jih doma ne izdeluje.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 8. novembra ponudbe glede dobave stekla za okna; do 10. novembra glede dobave jamskega gradbenega lesa, jeklenih vrvi in 4 vagne portland-cementa; do 12. novembra pa glede dobave krp za čiščenje strojev. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 16. novembra ponudbe glede dobave smrekovih in borovih plohov, jamskega lesa, strošne lepenke in 2000 kg. cementa. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Najnovija sveska »Bankarstva«. Prilimi smo najnovijo svesku (Novembra 1927) »Bankarstva« ekonomskog časopisa Srba, Hrvata i Slovenaca i nalazimo u njoj sledeći aktuelan sadržaj: Ljub. St. Kosier: Sanacija poljoprivrede i nova organizacija kredita; Dr. Ivan Krajač: Problem našeg nacionalnog pomorstva; Apolon Erpokin: Agrarno pitanje u Rusiji; Milan Prpić: Privreda i narodna obrana; Dr. O. Blagojević: Problem obezbeđenja mira; Mirko Kus Nikolajev: Etnološka sociologija i istorijski materijalizam; Ing. Relja Aratinić: Novčarstvo Francuske; Josip Lampret: Organizacija Sovjetske Državne Industrije; Ing. Relja Aratinić: Razdruživanje seljaka. — Pored toga ova sveska ima i stručnu kroniku, o Kolonizaciji Južne Srbije; N. St.: Što je sa novcem Crvenog Krsta; nadalje razne vesti, kao i nekoliko odličnih karikatura; Svetozar Pribičević, Ivan Štokar, o Hrvatskoj industriji, iz pera odličnih naših graficara. — List izlazi mesečno stalno a godišnja preplata stane 250 Din.

Boj za poslanske dnevnic

«Križa parlamentarizma». — Vladni poslanci proti znižanju poslanskih dnevnica. — Potreba štedenja v vrhovni državni upravi.

Kakor znano, je finančni minister doktor Bogdan Marković poslal predsedniku vlade pismo, v katerem zahteva znižanje poslanskih dnevnica od 300 na 200 Din in odpravo specialnih doklad za člane skupščinskih odborov, s čemur bi se prihranilo letno 12 do 13 milijonov dinarjev. Finančni minister je zahteval, naj pridejo do vprašanje že te dni na dnevni red seje ministrskega sveta.

Zanimivo je, da je znižanje dnevnice na leto predvsem na odpor med radikalnimi poslanci. V beograjskih listih se pojavljajo iz njihovih vrst vsi mogoči argumenti proti znižanju in »Politika« je prinesla pod naslovom »Križa parlamentarizma« karikaturu dveh poslancev, ki se razgovarjata: »Sedaj uvidevam tudi jaz, da je nastopila križa parlamentarizma« — »Zakaj?« — »Obeta se nam znižanje poslanskih dnevnica«.

Radikalno »Vreme« navaja kot mnenje vladnih poslancev o tej zadevi, da so narodni poslanci preobloženi stalno z delom bodisi v skupščini, bodisi med ljudstvom, tako da ne morejo skrbeti za druge dohodke, ako hočejo vestno vršiti svoje poslanske dolžnosti. Pri izvrševanju teh dolžnosti imajo zelo mnogo stroškov, velik del svojih dnevnica pa vračajo med narod, volilec bodisi direktno kot podporo, bodisi indirektno potom stroškov za posle v korist volilec. Ako bi se znižale poslanske dnevnic, potem bi vestni in sposobni ljudje ne mogli biti poslanci ter bi se za mandate pulli oni, ki jih hočejo zlorabljati in z njihove pomočjo kaj zaslužiti, ali pa nesposobni ljudje, ki ne morejo nikjer najti zaslužka in bi bili zadovoljni z znižanimi dnevnici.

Tako glas iz vladnih poslanskih krogov. Kot mnenje opozicije in nekaterih drugih vladnih poslancev navaja isto radikalno glasilo: »Idealno bi bilo, če bi bil položaj narodnega poslanca čisto časten poklic in če bi poslanci sploh ne dobivali dnevnice. Potem bi bila njihova avtoriteta največja. Ne more se politika smatrati kot poseben poklic, ki mora nositi rento in od katerega naj žive gotovi ljudje. To ni profesija. Vsak sposoben mož mora imeti svoj poklic, od katerega živi. Pri izvrševanju narodnih poslov mora doprinesati živje, posebno v sedanjih časih gospodarske krize, ko morajo tudi najmanjši državni funkcionarji doprinesati materialne živje za gospodarsko konsolidacijo države. Poslanci morejo zahtevati, da se jim povrnejo le glavni stroški, ki jih imajo pri izvrševanju svojih dolžnosti. Dnevnic 200 Din je zadostna za te stroške. Narodna skupščina ne dela permanentno in poslanci imajo dovolj časa, da vrše tudi svoje privatne posle ter poskrbijo za potrebne dohodke. Ne morejo poslanci zahtevati, naj država vrača njihove volilne stroške in stroške, ki jih imajo med volitvi. Kdor ne more biti brez teh stroškov, naj se odreče poslanskemu mandatu in pusti v

skupščino druge, ki uživajo zaupanje naroda. Ako se znižajo poslanske dnevnic, potem se bodo mnogi poslanci, ki so prišli v skupščino samo radi dnevnice, umaknili in prepustili mandate onim, ki žele iskreno in nesebično delati za skupne interese. S tem se bo samo dvignila kvaliteta poslancev in moralni prestiž skupščine«.

»Pravda« navaja, da se je neki bivši radikalni minister izjavil o znižanju dnevnice: »To je za mase popularno in Bogdan Marković misli, da se bo s tem ljudem prikupil. Ne verjamem, da bi zadeva sploh prišla pred Narodno skupščino. V vladi bodo to odstavili z dnevnega reda in nam ne bo treba ničesar sklepati«.

Zakaj so radikalni poslanci največji nasprotniki znižanja poslanskih dnevnica? Ob volitvah smo videli, da so posamezni radikalni poslanci izdali v Srbiji stisotice za volilno agitacijo. O tem se je govorilo tudi v verifikacijskem odboru. Denar, s katerim so si kupili mandate, hočejo dobiti od države nazaj. Njihovo volilno agitacijo naj plačajo tudi oni, ki jih niso volili!

O potrebi štedenja v državni upravi se je mnogo govorilo. Doslej se je to štedenje vršilo samo pri najsiromakejših, pri redukcijah uradniških doklad, z odpuščanjem delavstva iz državne službe, s črtnjenjem poročil za socialne namene itd. Kar se tiče zahteve finančnega ministra, bi bilo samo to pripomniti, da je enostranska. Popolnoma pravilno izjavlja vodja zemljoradnikov Joca Jovanović, da bi moralo biti štedenje za vse enako in da bi se predvsem moralo znižati število ministrstev od 18 na 10. Mi imamo še vedno nepotrebne ministre brez portfelja in menda je ni države, ki bi imela toliko resornih ministrstev kakor naša. Naš izvoz pada in naša trgovinska bilanca se je v tekočem letu znatno poslabšala. Obenem pada davčna zmožnost prebivalstva. Če hočemo spraviti državno gospodarstvo v ravnotežje, je treba izvajati štedenje predvsem tam, kjer je res lahko prištediti.

Dasi je zahteva finančnega ministra po znižanju poslanskih dnevnica enostranska, vendar jo je treba pozdravljati. Poslanci niso bili izvoljeni zato, da lahko udobno žive in plačujejo dolge za volilno agitacijo, temveč da delajo za ljudstvo. Ogromna večina ljudi, ki jih je izvolila, hoče imeti sorazmerno še vedno znatno manjše dohodke kakor kak »narodni ota« s svojimi dnevnici. Člani Narodne skupščine bodo s pristankom na znižanje svojih dnevnice dobili obenem močno moralno oporo v zahtevi po štedenju v centralni državni upravi in smotnem državnem gospodarstvu. Ako bi se Narodna skupščina izrekla proti znižanju poslanskih dnevnica, bi samo dokazala, da njeni člani ne razumejo vzvišenih nalog ljudskih tribunov, in v tem slučaju bi se lahko govorilo o krizi parlamentarizma.

Igrajte v milijonskem razredu

Preskrbite si srečke takoj ker jih je le še malo na razpolago. Zrebanje prične 8. t. m. in bo trajalo do 31. nov. 1927.

Brez srečke ni sreče!

ZADRUŽNI HRANILNICI, r. z. z. o. z., LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 19.

Prvič v Ljubljani!

Telefon 2124

V Ljubljani, dne 3. novembra 1927.

kralju Petru Osvoboditelju!

To in ono

Akademija in maršali

Ko sta bila po svetovni vojni izvoljena za člana Francoske Akademije maršala Joffre in Foch, ni bilo to nič novega v zgodovini te znamenite ustanove. Že leta 1714. je postal član Akademije maršal Villars, ki se je junsko boril proti Evgenu Savojskemu v bitki pri Malplaquetu l. 1709., kjer pa ni imel sreče. Leta 1712. je pa pri Denainu rešil Francijo. V 18. stoletju je izvolila Francoska Akademija za svoje člane še 5 maršalov, med njimi tudi Belle-Isle, ki je l. 1742. branil Prago v prid češkega kralja Albrehta proti vojski Marije Terezije. Revolucionarni konvent je dal zavodu novo ime »Académie de Sciences«, l. 1797. je postal njen član general Bonaparte, znamenitec v bitki pri Arcoly. Priznati je treba, da je znal Bonaparte izkoristiti to imenovanje, kajti celo v Egiptu se je podpisal kot član Instituta. Od l. 1816., ko je bilo staro ime zavoda obnovljeno, je dobila Akademija sedem častnikov za člane. Med njimi je bil tudi Alfred de Vigny, ki je napisal znano knjigo o dolžnostih vojaka do domovine. Člani Francoske Akademije so bili tudi admiral Collingwood, Napoleonov kapitan Renaud, kapitan vojne ladje Daudin l. 1912. je bil izvoljen za akademika general Lyautey, ki je priporil Franciji Maroko.

Francoska akademija ima zdaj dve izpraznjeni mesti po pisatelju Robertu de Flersu in diplomatu Jonnartu. Za Jonnartovo nasledstvo v Akademiji se poteguje maršal Petain, ki je že član »Akademije moralnih in političnih ved«. Ako bo kandidiral, je zelo verjetno, da se umaknejo vsi drugi kandidati. S Petainom bi dobila Francoska Akademija za člana četrtega častnika.

S svojo krsto zaslužil

V Johannesburgu v Južni Afriki je bival originalen farmar in samotar G. Taylor, ki je zaslužil s svojo krsto 10.000 šterlingov. Pred 20. leti je prišel Taylor v Južno Afriko in se nasešil ob reki Vaal, kjer si je kupil zemljišče. Njegova preteklost je bila zagotovo. Sosedni farmarji so govorili, da ga je pregnala iz Anglije nesrečna ljubezen. Taylor se je izogibal družbe, živel je vedno sam in delal od jutra do večera. Kmalu se je pa razširila po okolici govorica, da je glavni predmet Taylorjevega pobištva krsta, ki jo je izdelal sam in ki jo rabi namesto mize. Te dni je prišel k Taylorju neki angleški turist, ki si je njegovo krsto ogledal. Na pokrovu je opazil križ iz draguljev, vdelanih v les. Taylor je našel dragulje na svojem posestvu in ni niti slutil, da so tako dragoceni. Angle-

ški turist mu je ponudil za krsto 10.000 šterlingov in Taylor mu jo je rade volje prodal. Ko je tako dobro vnovčil lastno krsto, v kateri je hotel počivati po smrti, je takoj spremenil način svojega življenja. Preselil se je v Kapstadt, kjer skuša v veseli družbi nadomestiti vse, kar je kot samotar zamudil.

Zopet katastrofe na morju

O drugi katastrofi na morju poročajo iz Newyorka. Ameriški parnik »Margarete Dollar« je te dni ob obali Tihega oceana naletel na japonsko ribiško ladjo »Ryoyci Maru«, ki je brez cilja blodila po morju in jo zavlekel v pristanišče mesta Seattle. Ko so pristaniške oblasti, cariniki in zdravniki vstopili v ladjo, jim je udaril v nos neznošen smrad. Našli so kup človeških kosti, dočim sta se dva mornarja, ki sta očitno zblaznela, divje krohotala. Ugotovili so, da je ribiško ladjo pred šestimi meseci vrgel vihar na odprto morje. Posadka, obstoječa iz 8 mož, je bila brez hrane in brez vode in zdi se, da je neznošen glad prisilil preživela mornarja pojesti nesrečne tovariše, ki so umrli od lakote.

Na dan Vseh svetih se je v zalivu Gdanska potopil ribiški remorker »Gornik«. V bližini je stal neki poljski parnik, ki je takoj prihitel remorkerju na pomoč, vendar ni mogel rešiti nikogar. Vsa posadka, obstoječa iz 10 mož, je utonila.

Težka nesreča Lye de Putti

To pot se gre za reklamo. Iz Berlina javljajo, da se je slovita in popularna filmska diva Lye de Putti, ki se je šele pretekli dne vrnila iz Holly-wooda v Berlin, težko ponesrečila. V torek 1. tega meseca je hotela zvečer oditi na Tempelhofer Feld pri Berlinu, kjer se nahajajo filmski ateljeji. Ko je okoli 22. hitela po stopnicah dol, ji je nenadoma spodrsnilo in padla je tako nesrečno, da je nezavestna obležala. Našli so jo hišni stanovalci ležečo v mlaki krvi. Pri padcu je namreč diva priletela v okno in šipa se je razbila. Lye de Putti si je pri tem prerezala obe žili na stegnih, ranila se je pa tudi po rokah in po životu. Prepeljali so jo takoj v sanatorij, kjer so jo operirali. Kirurg je iz noge odstranil tri centimetre dolg stekleni drobec. Ker je igralka izgubila mnogo krvi, je njeno stanje zelo kritično.

314 žrtev katastrofe Mafalde

Sedaj, ko je minulo skoraj osem dni po katastrofi »Princesse Mafalde«, je šele italijanska paroplovna družba »Navigazione Generale Italiana«, čije last je bil parnik, objavila točno statistiko človeških žrtev. Iz te statistike je posneti, da je katastrofa zahtevala 314 človeških žrtev, in sicer 27 potnikov I. 37 potnikov II. in 204 potnike III. razreda, dalje 37 mornarjev in 9 častnikov, vstevši kapitana.

Rešenih je bilo 945 oseb, in sicer 25 potnikov I., 55 potnikov II. in 623 potnikov III. razreda, dalje 11 častnikov in 231 mornarjev.

Kakor vidimo, so bila italijanska poročila o 6 mrtvih navaden bluf in slepilo javnosti. Značilno je tudi, da je od 807 potnikov III. razreda našla smrt četrtina, a od mornarjev jedva šestina. To dokazuje, da so bili mornarji res pravi figarji.

Danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

- PAT IN PATACHON -
Elitni Kino Matica.

so najboljše, najtrajnejše in zato najcenejše.

Odvetnik Dr. Ivo Lulik

naznanja

da je otvoril svojo pisarno

v Ljubljani, Wolfova ulica 6
(I. nadstropje)

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilijo-Uruguay-Argentino in Kubo-Chile-Peru

informacije brezplačno pri podzastopniku

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26

Spominjajte se Tabora!

Stroji za betonski strešnik.

Stroji za betonski zidak. Stroji za betonske otle kose. Oblike za cevi in stopnice. Stroji za brušenje in poliranje. Stiskalnice za cementne plošče vseh vrst.

Mešalniki za malto in beton.

Kamenolomci, valjarnica. Izpiralnice za pesek. prod itd.

Tvojnica strojev Dr. Gaspary & Co., Markranstädt.
Prosimo za obisk. b. Leipzig

Katalog št. 95 brezplačno.

GIOVANI BOCCACCIO:

DEKAMERON

Prevel Dr. ANDREJ BUDAL.

I. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

II. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

III. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

Knjige se dobe v knjigarni Jiskovne Zadruge v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Novozidana hiša

(dvodružinska) z velikim vrtom, vodovod v hiši, pol ure oddaljena od Ljubljane — ugodno naprodaj. — Ponudbe pod »Ugodnost/2454« na upravo »Slov. Narodas«.

Kupujemo

zlato, srebro, platin, srebrne krone, zlati denar. Tovarna za ločenje dragih kovin. Ljubljana, Šiška, Jernejeva cesta. 2419

Briljante, zlato

kupi F. Čuden, Ljubljana, Prešernova ulica 1. 121/L

Stanovanje dveh sob s kuhinjo — išče miren zakonski par v novi ali stari hiši, event. da tudi brezobrestno posojilo za stanovanje na prvo mesto. — Ponudbe pod »December ali spomladi/2453« na upravo »Slov. Narodas«.

Dijaka

sprejem na stanovanje in do bro domačo hrano k boljši uradniški družini. — Ponudbe pod »Zračno/2452« na upravo »Slov. Narodas«.

Gradolog Egincan

išče gospodinjico od 20 do 30 let staro, katere govori nemško in hrvaško. — Ponudbe na: Mačkat, skladišče vina, Wilsonova ulica br. 4, Sušak. 2447

Stanovanje

2-3 sob s pritlikinami iščem v sredini mesta. Če je mogoče takoj ali za mesec februar. — Franc Mikec, plačilni natak, »Kavarna Evropa«. 2448

Oddam dve sobi

s souporabo kuhinje. — Hren. Kodeljevo-Moste. 2439

Potrni brezmejne žalosti javljamo prijateljem in znancem v svojem imenu in imenom ostalih sorodnikov, da nam je preteklo noč ob ¼ po polnoči umrla po dolgem trpljenju naša srčno ljubljena, dobra soproga in mati oz. hčerka, gospa

Milena Žerjav roj. Lavrenčič.

Pogreb naše predrage bo v petek 4. novembra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Vegova ulica št. 2. na pokopališče pri Sv. Križu.

Nepozabno pokojnico priporočamo v blag spomin,

V Ljubljani, 3. novembra 1927.

Dr. Gregor Žerjav, narodni poslanec, soprog

Tanja, Nada, Borut, otroci

Josip in Marija Lavrenčič, stariši

Ljubljanski oblastni odbor društva Rdečega križa sporoča vsem svojim članom ter humanitarni javnosti pretužno vest, da je izdihnila gospa

Milena dr. Žerjavova

podpredsednica Ljubljanskega odbora društva Rdečega križa.

Naše društvo izgubi z blago pokojnico vzorno požrtvovalno delavko na torišču človekoljubnosti in dobrotelčnosti.

Ohranjen ji bo v kroniki Rdečega križa in v srcih podpirancev najhvaležnejši spomin.

V Ljubljani, dne 3. novembra 1927.

Akadska menza „Jadrana“
naznanja pretresljivo vest, da je
umrla

gospa Milena Žerjavova

članica načelstva Gospodarske zadruge
akad. društva „Jadran“.

Svoji zaslužni zaščitnici ohrani
akadska omladina trajen hval-
ležen spomin.

V Ljubljani, 3. novembra 1927.

Vzgojevalno društvo „Domovina“
in njena dijaška kuhinja naznanjata,
da je zadela srednješolsko omladino
težka, nenadomestljiva izguba. Zatisnila
je za večno oči njena dobrotnica

gospa Milena Žerjavova

dolgoletna odbornica „Domovine“.

Za njo žalujejo nešteti, ki so bili
deležni skrbi njenega plemenitega srca.

V Ljubljani, 3. novembra 1927.

Vsem somišljenikom naznanjamo, da je preminula soproga našega pred-
sednika, vzor zavedne jugoslovenske žene in prezaslužna napredna javna delavka

gospa **Milena dr. Žerjavova.**

Njena smrt pomenja bridko izgubo tudi za našo stranko.

Blagopokojnica je bila požrtvovalna pobornica za ideale jugoslovenske
demokracije.

Slava njenemu spominu!

Ljubljana, dne 3. novembra 1927.

Predsedstvo SDS
za ljubljansko oblast.